

STATENS UTDANNINGSKONTOR I ROGALAND

RAPPORT FRA KONTAKTBESØK I ROGALAND FYLKESKOMMUNE 23.AUGUST 2001

1. OPPLEGG FOR BESØKET

Programmet for besøket var lagt opp med utgangspunkt i brev fra utdanningsdirektøren datert 13.07.01 og telefonsamtale i sakens anledning. Programmet hadde følgende innhold:

12.00 – 15.00 Møte med opplæringsfaglig ledelse. Fra fylkeskommunen deltok fylkesdirektør Magne Nesvik, seksjonsleder Finn Gabrielsen, seksjonsleder Ståle Wold og førstekonsulent Liv Heidrun Skaar Heskestad.

Fra Statens utdanningskontor deltok utdanningsdirektør Sigmund Sunnanå, assisterende direktør Sølvi Ona Gjøl og rådgiver Mary-Ann Drange.

2. INNHOLDET I BESØKET

Kontaktbesøket hadde følgende saker på sakskartet:

- Inntak/skoletilbudet høsten 2001, konsekvensene av to nye grunnkurs
- Tilbudet til voksne og arbeidet med kartlegging av realkompetanse
- Differensieringsprosjektet
- Virksomhetsplanlegging - resultatoppfølging og prosjektet med resultatlønn for rektorene
- Eventuelt

Inntak/skoletilbud høsten 2001, konsekvensene av to nye grunnkurs

Fylkeskommunens redegjørelse og vurderinger

Fylkeskommunen presenterte en oversikt over inntaket høsten 2001. Av i alt 18083 søkere hadde 16495 lovfestet rett til videregående opplæring. Det er registrert 574 flere primærøkere til ordinære grunnkurs skoleåret 2001/2002 enn til skoleåret 2000/2001. Endringen skyldes en elevtallsøkning på ca 180 og at 400 elever benyttet seg av retten til å søke omvalg etter § 3-1 fjerde ledd. Av de 1588 som søkte plass i videregående opplæring uten lovfestet rett, ønsket flertallet plass på studieretninger som gir generell studiekompetanse.

Tallet på søkere etter opplæringslovens § 3-1 sjette ledd som etter sakkyndig vurdering har rett til primært valgt grunnkurs, var for skoleåret 2001/2002 redusert til 670, ei halvering fra

forrige skoleår. Dette kommer av at en har strammet inn på kriteriene for inntak samtidig som søkere med minoritetsspråklig bakgrunn er skilt ut som en egen gruppe. Antallet her er 150.

Ved årets inntak ønsket 30% av primær søkerne seg til allmennfag, mens 10,2% søkte seg til de to nye grunnkursene. For skoleåret 2001/2002 har dette ført til at fylkeskommunen har opprettet 19 klasser på grunnkurs Salg og service og 8 klasser på grunnkurs Media og kommunikasjon. Det store antallet søkere til disse to nye grunnkursene gjør det vanskelig å dimensjonere opplæringstilbudet for fylkeskommunen. Endringen fører til færre 30 elevers klasser og flere 15 elevers klasser, noe som igjen medfører økte arealbehov.

Videre fører endringen i søker mønsteret til at svært mange skoler har ledig kapasitet på grunnkurs allmennfag. I følge fylkeskommunen kan dette tolkes som et signal om at de allmennfaglige skolene må fornye seg.

30% av søkerne til de to nye grunnkursene er elever som benytter seg av retten til å søke omvalg. Det er økning i søknader til allmennfag påbygg, mens tallet på søkere til læreplasser går ned. Partene i arbeidslivet er bekymret for denne utviklingen. Som en illustrasjon ble det vist til at av rundt 6000 søkere til VK I yrkesfaglig studieretninger var tallet på primær søkerne til plate/sveis 64. Videre ble det understreket at det var grunn til å være urolig for at gjennomstrømningen i videregående opplæring igjen kan bli et problem ved at en så stor del av søker massen begynner å bevege seg horisontalt.

Utdanningsdirektørens vurderinger

Utdanningskontoret vil, i relevante sammenhenger, ta opp de problemene årets inntak medførte. Utdanningsdirektøren vil likevel understreke at de utslag en opplever dette året også må ses på bakgrunn av nettopp opprettelsen av de to nye grunnkursene. Grunnkurset i Salg og service kan være en imøtekomning av et behov som kanskje ikke fullt ut ble dekket gjennom de forandringer en fikk i allmennfaglige studieretninger etter at studieretningen for handel- og kontorlag ble nedlagt. Om dette grunnkurset vil få et like stort antall søkere som har gjort omvalg fra allmennfag neste år, gjenstår å se. Utdanningsdirektøren har også merket seg fylkeskommunens tolking av tilstrømningen til nye grunnkurs som et signal om at allmennfaglig studieretning kan trenge fornyelse.

Utdanningskontoret stilte i møtet spørsmål om praksis for inntak når det gjelder søkere med minoritetsspråklig bakgrunn er endret. Spørsmålet hadde sin bakgrunn i at utdanningskontoret dette året ikke har behandlet klager fra denne gruppen søkere mens en ved forrige inntak hadde relativt mange klager. Fylkeskommunen orienterte om endret praksis bl.a. som en følge av møtet etter forrige års klagebehandling. Søkere med minoritetsspråklig bakgrunn og med lovfestet rett til videregående opplæring får tilbud om forberedende grunnkurs eller egne tilrettelagte grunnkurs. Utdanningsdirektøren vil understreke at fylkeskommunen ikke oppfyller retten til videregående opplæring gjennom å gi et tilbud om et innføringskurs for minoritetsspråklige, dersom søkeren ønsker opptak på et grunnkurs. På dette feltet er det viktig at fylkeskommunen forsetter det arbeidet som er i gang med å endre og forbedre rutinene for inntak av søkere med minoritetsspråklig bakgrunn.

Det ble videre opplyst at fylkeskommunen har justert sine rutiner for innhenting av standpunkt karakterer for avgangselever i grunnskolen både når det gjelder karakter i morsmålet for språklige minoriteter på 10. klassetrinn og når det gjelder elever fritatt for undervisning eller for vurdering med karakter.

Tilbudet til voksne og arbeidet med kartlegging av realkompetanse

Fylkeskommunens redegjørelse og vurderinger

Det er stor interesse for tilbudet om videregående opplæring for voksne, og fylkeskommunen mener det er tydelig at informasjonen har nådd fram til målgruppen. Fylkeskommunen har hatt 600 voksne inne til kartlegging av realkompetanse ved de sju veiledningssentrene. Søkerne får etter eget ønske status som elev eller privatist, og blir fordelt mellom flere utdanningstilbydere. Inntak til nettbaserte tilbud går kontinuerlig. Ved å ha tilbud der utdanningssøkernes evne til selvstendighet i studiearbeidet er avgjørende for graden av lærerstyrt opplæring, mener fylkeskommunen å kunne gi en fleksibel opplæring tilpasset de voksnes behov, arbeids- og livssituasjon.

Fylkeskommunen er opptatt av å kvalitetssikre realkompetansekartleggingen og opplæringstilbudet. Det er en fordel med et lite antall tilbydere da dette gjør det lettere å holde oversikt over de tilbud som blir gitt. De voksne som velger elevstatus, kommer inn i eksamenssystemet, og en vil slik kunne få et inntrykk av kvaliteten av den opplæringen som gis. Videre ble det understreket at det er viktig å jobbe med kvalitetssikring av informasjonsmateriellet for at målgruppen skulle kunne kjenne innholdet i de begrepene som blir brukt i opplæringssystemet. Mange henvendelser med utgangspunkt i misforståelser vitner om at dette er et område for forbedring.

Fylkeskommunen ønsker å få til et samarbeid med høyskolene om kartlegging av realkompetansen når det gjelder allmennfag.

Utdanningsdirektørens vurderinger

Utdanningsdirektøren stilte spørsmål om grenseoppgangen mellom komprimering av opplæringen for å imøtekomme de voksnes behov og kvaliteten i opplæringstilbudet. Utdanningsdirektøren merker seg at fylkeskommunen er opptatt av denne utfordringen og mener å kunne kvalitetssikre tilbudene gjennom skolenes internkontrollsystem. Det er lærere i de videregående skolene som underviser på tilbudene for voksne, og skolenes kriterier for kvalitet i opplæringen gjelder også for tilbud til voksne.

Etter utdanningsdirektørens vurdering er fylkeskommunen nå godt i gang med å realisere intensjonene i kompetansereformen. Det utgangspunktet fylkeskommunen har valgt for å kunne gi et fleksibelt tilbud er etter utdanningsdirektørens skjønn formålstjenlig.

Differensieringsprosjektet

Fylkeskommunens redegjørelse og vurderinger

Alle de videregående skolene deltar nå i dette prosjektet, selv om det er stor variasjon i bredde og dybde i de tiltakene som prøves ut. Det er lettere å gjennomføre tiltak i differensieringsprosjektet i skoler med yrkesfaglige studieretninger enn i de allmennfaglige skolene. Undervisningen i disse skolene er i stor grad styrt av sentralt gitt eksamen som kan være et hinder for utviklingsarbeidet. Noen av de allmennfaglige skolene gjør bruk av studietimer, et tiltak som har fått positiv evaluering både fra elevenes og lærerens side.

Seks videregående skoler med allmennfaglige studieretninger starter opp med alternative arbeids- og vurderingsformer. Fylkeskommunen har vært i møte med Læringscenteret om å få prøve ut lokalt gitt prosjektbasert eksamen med tverrfaglige innslag. Læringscenteret har ikke gitt tilbakemelding ennå.

Andre tiltak som prøves ut, er lærerteam og temaorganisering av lærestoffet på yrkesfag. Flere av skolene prøver ut løypemodellen. Læringsoppdrag der eleven selv kan velge bredde og nivå, har fått større vekt, og erstatter den tidligere løypemodellen ved noen av skolene. Mentorordning blir prøvd ut ved sju av skolene.

At skolene innreder studieverksted, tar i bruk korridorer og legger opp til langt større tilgang til bruk av elevnett, er signaler på den forandringen som er i ferd med å skje.

En av utfordringene som fylkeskommunen ser i det videre arbeidet i prosjektet, er tematisering på allmennfaglige studieretninger. Arvid Hansen fra Høgskolen i Agder skal holde kurs i læreplananalyse for en del av skolene nå i høst for at skolene kan få utviklet modeller for en slik organisering av læringsarbeidet.

Utdanningsdirektørens vurderinger

Utdanningsdirektøren vil framheve fylkeskommunens planlagte forsøk med alternative arbeids- og vurderingsformer på allmennfaglig studieretning som et tiltak det vil bli interessant å følge. Mer varierte arbeidsformer og bruk av studietimer er nye og viktige utviklingstrekk innen videregående opplæring - ikke minst fordi slike tiltak legger til rette for et mer helhetlig 13-årig løp for elevene.

Virksomhetsplanlegging - resultatoppfølging og prosjektet med resultatlønn for rektorene

Fylkeskommunens redegjørelse og vurderinger

Fylkeskommunen orienterte om forsøket med resultatlønn for rektorene. Alle rektorene hadde ønsket å være med i forsøket. Grunnlaget for resultatlønnsvurderingen er en målsettingssamtale, en individuell samtale tidlig i skoleåret om mål for den enkelte rektor i inneværende skoleår. Utgangspunktet for samtalen er fylkeskommunens virksomhetsplan, rundskrivet om satsingsområder og rektors egne målsetninger. Følgende område er med i malen for målsettingssamtalen: økonomisk- og administrativ kontroll, pedagogisk ledelse og skolebasert vurdering, personlige lederferdigheter og skolen i samfunnet. Et resultatsvurderingsmøte i slutten av skoleåret danner grunnlaget for utbetaling av resultatbonus. Alle rektorene er i utgangspunktet sikret to lønnstrinn som en årsbonus.

Utdanningsdirektørens vurderinger

Fylkeskommunen har gjennom prosjektet med resultatlønn for rektorene valgt et strategisk virkemiddel for å motivere skolens ledelse til å drive en målstyrt skoleutvikling.

Eventuelt

Kongstein videregående skole

Styret for Vestlandets kompetansesenter har bestemt at det ikke skal gis undervisning ved Kongstein videregående skole dette skoleåret. Årsaken er at det ikke var søkere til skolen ved årets inntak. For de som allerede er elever ved Kongstein videregående skole, gir nå fylkeskommunen et tilpasset tilbud ved andre videregående skoler i fylket.

Ølen kommune

Utdanningsdirektøren orienterte fra møtet mellom Ølen kommune og representanter fra statlige og fylkeskommunale etater. Lærere i ved den videregående skolen i Ølen vil som arbeidstakere i Rogaland fylkeskommune ta med seg riksansiennitet ved overtallighet..

3. UTDANNINGSDIREKTØRENS SLUTTKOMMENTAR

Utdanningsdirektøren merker seg at det i Differensieringsprosjektet blir satt i gang tiltak som kan være med på å legge til rette for et helhetlig 13-årig løp for elevene. Dette området skal prioriteres i Differensieringsprosjektet, og utdanningsdirektøren har til nå etterlyst tiltak på dette feltet.

Når det gjelder inntak/skoletilbud vil utdanningsdirektøren framheve det kvalitetssikringsarbeidet når det gjelder rutiner som er gjort etter forrige års møte mellom fylkeskommunen og utdanningskontoret.

Utdanningsdirektøren har det inntrykk at fylkeskommunens er godt i gang med å realisere intensjonene i kompetansereformen. Det utgangspunktet fylkeskommunen har valgt for å kunne gi et fleksibelt tilbud for voksne som ønsker å ta videregående opplæring, synes å være formålstjenlig.

Opplegget og gjennomføringen av besøket gav nyttig og god informasjon. Statens utdanningskontor takker Rogaland fylkeskommune for et vel tilrettelagt kontaktmøte.

Stavanger 17.10.01

Sigmund Sunnanå
utdanningsdirektør

Mary-Ann Drange